

Irina Leipälä & Maaria Leipälä

KULTA SIJOITUSKOHTENA

**Opinnäytetyö
CENTRIA-AMMATTIKORKEAKOULU
Liiketalouden koulutusohjelma
Marraskuu 2019**

TIIVISTELMÄ OPINNÄYTETYÖSTÄ

Centria-ammattikorkeakoulu	Aika Marraskuu 2019	Tekijä/tekijät Irina Leipälä & Maaria Leipälä
Koulutusohjelma Liiketalous		
Työn nimi KULTA SIOITUSKOHTENA		
Työn ohjaaja Janne Peltoniemi		Sivumäärä 31
<p>Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää, millainen kulta on sijoituskohteena ja millaisten sijoitusmuotojen kautta siihen voi sijoittaa. Lisäksi haluttiin selvittää, millainen rooli kullalla on rahajärjestelmissä ja miten maailmantalouden tapahtumat vaikuttavat kullan asemaan sijoitusmarkkinoilla.</p> <p>Luvussa kaksi käytiin läpi kulta raaka-aineena, kullan historia ja tuotantoprosessi sekä sen tulevaisuudennäkymät. Kolmannessa luvussa käsiteltiin sijoittamista ja eri sijoitusmuotoja, kuten osakkeita, rahastoja ja raaka-aineita. Neljännessä luvussa kerrottiin rahasta ja rahajärjestelmästä. Luvussa viisi käytiin läpi kultaan sijoittamisen muodot, joista tässä työssä korostettiin erityisesti fyysistä kultaa ja sen erityispiirteitä. Kuudennessa luvussa käsiteltiin kultaan sijoittamisen ominaispiirteitä ja seitsemännessä luvussa vertailtiin kultaa muihin sijoitusmuotoihin.</p> <p>Kulta on yksi rahan muoto ja sijoituskohteena ainutlaatuinen. Se toimii sijoitussalkkua tasapainottavana ja suojaavana tekijänä, mutta etenkin fyysinen kulta ei tarjoa jatkuvia tuottoja. Kulta on usein pitkän aikavälin sijoitus ja riippumaton talousolosuhteiden muutoksista.</p>		

Asiasanat Kulta, monetaarinen merkitys, rahajärjestelmä, sijoittaminen, turvasatama

ABSTRACT

Centria University of Applied Sciences	Date November 2019	Authors Irina Leipälä & Maaria Leipälä
Degree programme Business Administration		
Name of thesis GOLD AS AN INVESTMENT		
Supervisor Janne Peltoniemi	Pages 31	
<p>The purpose of this thesis was to find out how gold works as an investment and what kind of investment methods can be used. In addition, the aim was to find out what role gold plays in monetary systems and how global economic events affect gold's position in the investment market.</p> <p>Chapter two explored gold as a raw material, the history and production process of gold, and its prospects. The third chapter dealt with investment and various forms of investment such as stocks, funds and commodities. Chapter four talked about money and monetary systems. Chapter five explored forms of investing in gold, with particular emphasis on physical gold and its features. The sixth chapter dealt with the characteristics of investing in gold and the seventh chapter compared gold with other forms of investment.</p> <p>Gold is one form of currency and unique as an investment. It serves as a balancing and hedging factor for the investment portfolio, but physical gold in particular does not provide a steady return. Gold is often a long-term investment and independent of changes in economic conditions.</p>		
<p>Key words Gold, investing, monetary significance, monetary system, safe haven</p>		

**TIIVISTELMÄ
ABSTRACT
SISÄLLYS**

1 JOHDANTO	1
2 KULTA	3
2.1 Kulta raaka-aineena	3
2.2 Historia	4
2.3 Tuotantoprosessi	4
2.4 Tulevaisuudennäkymät	5
3 SIJOITTAMINEN	6
3.1 Osakkeet	6
3.2 Rahastot	7
3.3 Joukkovelkakirjalainat	7
3.4 Indeksit	8
3.5 Raaka-aineet	8
3.6 Muut	9
4 RAHAJÄRJESTELMÄT	10
4.1 Raha	10
4.2 Rahajärjestelmät	12
5 KULTAAN SIJOITTAMISEN MUODOT	14
5.1 Fyysinen kulta	14
5.2 ETF:t	14
5.3 Johdannaiset	15
5.4 Osakkeet	15
6 KULTAAN SIJOITTAMISEN OMINAISPIIRTEET	17
6.1 Kulta sijoituskohteena	17
6.2 Turvasatama-ajattelu	18
6.3 Hinnan kehitys	19
6.4 Tulevaisuudennäkymät	21
7 VERTAILU MUIHIN SIJOITUSMUOTOIHIN	23
8 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA	27
LÄHTEET	29

KUVAT

KUVA 1. Kullan kimallus on kiehtonut ihmisiä kautta aikojen	3
KUVA 2. USA:n dollareiden määrän kehitys	11
KUVA 3. Zimbabwen dollarin inflaatio	12
KUVA 4. Kulta ja USA:n dollari	18
KUVA 5. Kullan hintakehitys 1940–2014	20
KUVA 6. Kullan hinnan kehitys 2019	21

KUVA 7. Kullan ja muiden valuuttojen ostovoima	24
KUVA 8. Eri omaisuuslajien historiallinen tuotto	25
KUVA 9. Kullan ja hopean hintakehitys	26

1 JOHDANTO

Opinnäytetyömme aiheena on kulta sijoituskohteena. Aihetta valitessamme meillä oli useita mielenkiintoisia vaihtoehtoja. Sijoittaminen kiinnostaa meitä molempia, ja päädyimme valitsemaan kultasijoittamisen, koska se on sijoitusmuotona melko harvinainen etenkin Suomessa. Kultasijoittaminen on ajankohtainen aihe, koska se on alkanut kiinnostaa suomalaisia sijoittajia yhä enemmän.

Työmme tavoitteena on selvittää, millainen kulta on sijoituskohteena ja millaisten sijoitusmuotojen kautta siihen voi sijoittaa. Lisäksi haluamme selvittää, millainen rooli kullalla on rahajärjestelmissä ja miten maailmantalouden tapahtumat vaikuttavat kullan asemaan sijoitusmarkkinoilla.

Teoriaosuus sisältää kolme päälukua. Toisessa luvussa kerrotaan kullasta raaka-aineena, sen historiasta ja tuotantoprosessista sekä sen tulevaisuudennäkymistä. Kulta on raaka-aineena poikkeuksellinen ja se on kiehtonut ihmisiä kautta aikojen. Kolmannessa luvussa käydään läpi sijoittamista ja eri sijoitusmuotoja yleisesti. Käymme läpi osakkeet, rahastot, joukkovelkakirjalainat, indeksit, raaka-aineet sekä muut sijoitusmuodot, joista nostimme esille metsä- ja asuntoposijoittamisen sekä pankkitalletukset. Luku neljä käsittelee rahan ominaispiirteitä ja rahajärjestelmiä. Rahajärjestelmät ovat syklisiä ja kullan monetaarinen merkitys rahajärjestelmissä vaihtelee ajoittain.

Tutkimusosuus sisältää kolme päälukua. Viidennessä luvussa käydään läpi kultaan sijoittamisen eri muodot, joista korostamme työssämme erityisesti fyysistä kultaa ja sen ainutlaatuisuutta. Lisäksi nostamme esille kulta-ETF:t, johdannaiset sekä osakkeet. Kuudes luku käsittelee kultaan sijoittamisen ominaispiirteitä. Kulta on yksi vanhimmista sijoitustavoista ja voi parhaimmillaan tarjota valtavan tuottomahdollisuuden. Seitsemännessä luvussa vertaillaan kultaa muihin sijoitusmuotoihin. Vertailemme eri sijoitusmuotojen tuottoja, kuluja, riskejä sekä sitä, miten maailmantalouden tapahtumat vaikuttavat niiden asemaan sijoitusmarkkinoilla.

Työmme päälähteenä on KultaEeva Oy:n toimitusjohtaja ja kultasijoittaja Ilkka Hikipään haastattelu, joka antaa korvaamatonta lisäarvoa työhömmme. Lisäksi hyödynsimme työssämme monipuolisesti sähköisiä lähteitä. Suurin osa työmme lähteistä on melko uusia.

Omana tavoitteenamme opinnäytetyön tekemisen myötä on selvittää, millainen kulta on sijoituskohteena ja millaisia erityispiirteitä siihen liittyy. Olemme erityisen kiinnostuneita siitä, milloin on oikea aika sijoittaa kultaan. Lisäksi haluamme oppia lisää sijoittamisesta ja rahajärjestelmistä, minkä myötä meillä on paremmat valmiudet tehdä hyviä sijoituspäätöksiä.

2 KULTA

Kultaa on aina pidetty arvokkaana metallina, ja se on kautta aikojen kiehtonut ihmisiä. Kullan etsintä on käynnistänyt muuttoliikkeitä, sotia ja tutkimusretkiä. (Tekniikan maailma 2017.) Tässä luvussa kerromme kullasta raaka-aineena, kullan historiasta ja tuotantoprosessista sekä sen tulevaisuuden näkymistä.

2.1 Kulta raaka-aineena

Kulta on alkuaine, joka on yksi arvokkaimpia luonnossa esiintyvistä metalleista. Sen kemiallinen merkki on Au, joka tulee sen latinankielisestä nimestä Aurum. Aurum tarkoittaa hohtavaa sarastusta. Kulta on poikkeuksellinen metalli: se eroaa muista metalleista monin tavoin, muun muassa värinsä perusteella. Raaka-aineena kulta on pehmeää, minkä vuoksi sitä on helppo muotoilla. Se on myös yksi vähiten kemiallisesti reagoivista alkuaineista. Kulta on hyvin lämpöä ja sähköä johtava alkuaine, eikä se ruostu tai värjäydy missään olosuhteissa, toisin kuin esimerkiksi hopea. Kullan sulamispiste on 1 064 °C ja kiehumispiste 2 856 °C. (Sotkamo Silver AB 2019; Suomen Kultaseppien Liitto ry 2019.)

KUVA 1. Kullan kimallus on kiehtonut ihmisiä kautta aikojen (Wikimedia 2019)

Kullan suurin käyttökohde on korunvalmistus. Puhtaaksi kullaksi määritellään 24 karaatin kulta, ja se soveltuukin erinomaisesti korujen valmistukseen muokattavuutensa vuoksi. Toinen merkittävä käyttökohde on teollisuus. Erityisominaisuuksiensa vuoksi kulta sopii elektroniikka-alan tuotteisiin, kuten mikrosiruihin ja piirilevyihin. Hammaslääketieteessä kultaa käytetään muun muassa hammaskruunuissa ja muussa lääketieteessä esimerkiksi syövän hoidossa. Kultaa hyödynnetään myös elintarvikealalla kuorrutteisiin, koristeisiin ja alkoholijuomiin. (Kultanetti 2017; Sotkamo Silver AB 2019.)

2.2 Historia

Kulta on aikojen alusta saakka ollut arvostettu metalli, vaikkei sillä aluksi ollut juurikaan todellista käyttöä. Kullan kimallus, lämmin väri, tuhoutumattomuus sekä sen vähäinen määrä loivat uskomuksen kullan arvokkuudesta. Kullalla on sekä symbolista että kulttuurista arvoa, sillä se tunnetaan kuninkaallisuuden ja vallan symbolina ja useissa uskonnoissa se on keskeinen osa erilaisia juhlamenoja. (Holger Hartmann Oy 2015; Väkeväinen 2018.)

Kultaa on käytetty kautta aikojen maailmanlaajuisesti vaihtovälineenä, rahana ja vaurauden osoittamisen välineenä. Siitä on valmistettu kolikoita, koruja ja taidetta. Ensimmäiset kulta sisältäneet kolikot olivat käytössä noin 600 vuotta ennen ajanlaskun alkua. Roomalaiset kaivoivat kulta Euroopasta, ja Julius Caesarin johdolla sitä tuotiin sotarekiltä Roomaan, jossa siitä alettiin painaa aureus-kultakolikoita. 1500-luvulla espanjalaiset toivat kulta Amerikasta, ja sitä käytettiin vaihtovälineenä ylellisyystuotteiden, kuten silkin, ostamiseen Aasiasta. 1800-luvulla koettiin suuri kultaryntäys Kanadassa, Yhdysvalloissa, Australiassa sekä Etelä-Afrikassa. Suomessa kultaryntäys alkoi vuonna 1868, kun Ivalojoen Nulkkamukasta löydettiin kultahippuja. Sotien jälkeen vuonna 1945 alkoi Lemmenjoen kultakuume, ja runsaine sivujokineen Lemmenjoki onkin ollut jo vuosikymmeniä Suomen tuottoisin kullan huuhdonta-alue. (Kultamuseo 2019; Kultanetti 2017.)

2.3 Tuotantoprosessi

Kullan tuotanto on pitkä prosessi. Se alkaa malmin etsinnästä, jonka jälkeen perustetaan kaivos ja louhitaan kulta. Metallinjalostus tapahtuu yleensä kaivosten ulkopuolella sijaitsevilla

tuotantolaitoksissa. Osa Suomen kultakaivoksista kuitenkin jalostaa tuottamansa rikasteen suoraan harkoiksi. Prosessin päätteeksi kullasta syntyy lopputuote, jota käytetään eri tarkoituksiin. (Kaiva.fi.)

Kittilän Kiistalassa sijaitsee Euroopan suurin kultakaivos. Kaivokselta louhitaan vuosittain noin 6 000 kiloa kultaa. Tällä hetkellä kultaa louhitaan noin 400 metrin syvyydestä. Kulta kuljetetaan maansiirtoautolla rikastamolle, jossa kulta erotetaan kivistä kemiallisesti. Tuhannessa kilossa malmia on vain muutama gramma kultaa. Kittilän kultakaivoksen omistaa kanadalainen Agnico Eagle -kaivosyhtiö. Yhtiön toimintoja johtava Jani Lösönen arvioi kultakaivoksen olevan tuotannossa 2030-luvulle saakka. (Piuholan 2018.)

2.4 Tulevaisuudennäkymät

Amerikkalaisen suurpankin Goldman Sachsin arvion mukaan maapallon kultavarannot ovat ehtymässä nopeasti. Arvion mukaan maaperässä jäljellä oleva kulta on kaivettu loppuun jo noin 20 vuoden kuluttua. Vaikka uuden kullan tuotanto on pysynyt viime aikoina suurin piirtein samoissa lukemissa, uusia löytöjä tehdään kuitenkin entistä harvemmin. (Taloussanomat 2015.)

Kittilän Kiistalan kaivoksesta on louhittu kultaa yli miljardin euron arvosta. Kaivostoiminnalla on hyvät vaikutukset työllisyyteen, sillä kaivoksella työskentelee 800–950 työntekijää. Kaivoksen toiminnan on arvioitu jatkuvan vuoteen 2034 saakka ja mahdollisesti vielä sen jälkeenkin. Esimerkiksi Hanhivaarasta on löydetty merkkejä kullasta, ja suuria alueita on tutkimatta vielä kaivospiiristä sekä sen ulkopuolelta. (Hiltunen 2018.)

3 SIJOITTAMINEN

Sijoittamisesta puhuttaessa osakkeet tulevat ensimmäisenä monen mieleen. Sijoitusmuotoja on kuitenkin tarjolla runsaasti. Aloittelevalle sijoittajalle on tärkeää tutustua valitsemaansa sijoitusmuotoon ja laatia sijoitussuunnitelma. Hyvin laadittu suunnitelma helpottaa sijoittajaa päätöksenteossa ja auttaa saavuttamaan asetetut tavoitteet. (Sijoitustieto 2019.) Tässä luvussa kerromme sijoittamisen eri muodoista. Käymme läpi osakkeet, rahastot, joukkovelkakirjalainat, indeksit sekä hieman muita sijoittamisen muotoja.

3.1 Osakkeet

Pitkällä aikavälillä katsottuna osakkeet antavat sijoitukselle parhaan tuoton. Osakesijoittaminen perustuu siihen, että sijoittaja ostaa yrityksen osakkeita ja saa vastineeksi omistuosuuden yrityksestä, oikeuden osinkoon ja yhtiön varoihin, puhe- ja äänivallan yhtiökokouksessa sekä oikeuden merkitä uusia osakkeita osakeannissa. Osakeyhtiöt jaetaan yksityisiin ja julkisiin osakeyhtiöihin. Pörssissä kuka tahansa voi ostaa ja myydä julkisten osakeyhtiöiden osakkeita. Osakesijoittamista voi harjoittaa suoraan ostamalla osakkeita pörssistä tai välillisesti esimerkiksi osake- ja yhdistelmärahastojen kautta. (Elo & Saarhelo 2018, 21–22,31; Nordea 2019.)

Osakesijoituksille on ominaista voimakas kurssien vaihtelu, minkä seurauksena tuotto-odotukset ovat korkeammat kuin muilla sijoitusmuodoilla. Toisaalta se kuitenkin johtaa siihen, että riskit suurenevät. Riskeiltä voi suojautua hajauttamalla osakesalkkua. Hajauttamisella tarkoitetaan sijoitusvarojen jakamista useaan kohteeseen. Hajauttamisen avulla sijoitussalkun arvonvaihtelu pienenee mutta tuotto-odotukset eivät. Hajauttamista voidaan toteuttaa esimerkiksi maantieteellisesti, ajallisesti tai toimialan mukaan. Riskejä voi pienentää myös sijoittamalla eri omaisuuslajeihin, kuten rahastoihin ja korkosijoituksiin. (Elo & Saarhelo 2018, 32; Nordea 2019.)

3.2 Rahastot

Sijoitusrahasto koostuu arvopapereista, kuten korkoinstrumenteista. Rahastosijoittaminen perustuu siihen, että sijoittaja sijoittaa rahastoon tietyn summan, jonka salkunhoitaja jakaa edelleen kohdesijoituksiin rahaston sijoituspolitiikan mukaisesti. Rahastot saavat sijoituksistaan tuottoa osingon, arvonnousun tai koron muodossa. Korko ja osinko kasvattavat rahasto-osuuden arvoa automaattisesti, sillä ne lisätään rahaston pääomaan. Erilaisia rahastoja ovat esimerkiksi osake- ja korkorahastot. Yhdistelmärahasto on osake- ja korkorahaston välimuoto, jossa sijoitetaan sekä osakkeisiin että korkoinstrumentteihin. Osakesijoittamiseen verrattuna rahastosijoittamisen riskit ovat yleensä pienemmät. (Elo ja Saarhelo 2018, 53–54; Sijoittaja b.)

Rahastot voidaan jakaa kolmeen ryhmään: aktiiviset rahastot, passiiviset indeksirahastot ja piiloindeksoivat rahastot. Aktiivisissa rahastoissa salkunhoitaja tekee sijoituspäätökset pohjautuen rahastoyhtiön sijoitusstrategiaan. Hallinnointipalkkion määrä on 1–2,5 %, jonka lisäksi rahasto voi veloittaa tuottosidonnaista palkkiota. Passiivisissa indeksirahastoissa salkunhoitaja ei tee sijoituspäätöksiä, vaan rahastot pyrkivät seuraamaan kohdeindeksiä passiivisesti. Hallinnointipalkkio on tyypillisesti vain 0,1–0,6 %. Piiloindeksoivia rahastoja kutsutaan myös kaappi-indeksoiviksi rahastoiksi. Ne ovat aktiivisiksi naamioituneita passiivisia rahastoja, joiden salkunhoitokulut vastaavat aktiivisten rahastojen kuluja. (Heikinheimo 2019.)

3.3 Joukkovelkakirjalainat

Joukkovelkakirjalainat eli bondit ovat useaan pieneen osuuteen jaettuja velkoja, joilla lainan liikkeellelaskija hakee suurelta määrältä sijoittajia rahaa. Joukkovelkakirjalainoja laskevat liikkeelle esimerkiksi valtiot, kunnat ja rahoituslaitokset. Liikkeellelaskija sitoutuu maksamaan lainan takaisin korkoineen sovittuna päivämääränä. Sijoittaja tarvitsee joukkovelkakirjaan aina välikäden eikä voi ostaa niitä suoraan markkinoilta. Välikätenä voi toimia esimerkiksi pankki tai varainhoitaja. Yksityissijoittajalle paras vaihtoehto sijoittaa joukkovelkakirjoihin ovat ETF-rahastot eli pörssinoteeratut rahastot, joiden osuuksia voi ostaa ja myydä samalla tavalla kuin osakkeita. (Elo & Saarhelo 2018, 59; Sijoittaja c; Sijoitustieto 2015a.)

Joukkovelkakirjalainojen riskejä tarkasteltaessa valtion joukkovelkakirjalainat ovat yleensä riskittömin vaihtoehto. Erityisesti suurten valtioiden joukkovelkakirjalainoissa on pienet riskit,

mutta niissä on vastaavasti pienet tuotto-odotukset. Epävakaiden valtioiden joukkovelkakirjalainat taas voivat tuottaa hyvin, mutta pääoman takaisinmaksu voi olla epävarmaa. Joukkovelkakirjalainat luokitellaankin niiden riskitason mukaisesti: vakaimmilla liikkeellelaskijoilla on korkeampi luottoluokitus. (Sijoittaja c; Sijoitustieto 2015a.)

3.4 Indeksit

Indeksi kuvaa hyödyke- tai arvopaperijoukon hintamuutosta. Se on sijoitusrahasto, jota hallinnoidaan passiivisesti. Indeksi voidaan muodostaa mistä tahansa joukosta arvopapereita, ja tavoitteena on saavuttaa tuottoa mahdollisimman pienillä kuluilla. Indeksirahastoon sijoittaminen tapahtuu samalla tavalla kuten tavalliseen sijoitusrahastoon sijoittaminen. Indeksit ovat erinomaisia pitkäaikaisia sijoituskohteita, ja niitä on tarjolla ympäri maailmaa eri toimialoilta. (Elo & Saarhelo 2018, 57–58; Heikkilä 2019a.)

Indeksisijoittamisen suosio on voimakkaassa kasvussa. Osakeindeksi kuvaa tietyn markkinan yleiskehitystä ja se on indekseistä tunnetuin. Indeksisijoittaminen on helppoa, mutta sijoittajan on tärkeä ymmärtää, miten osakeindeksi rakennetaan ja millaisia riskejä siihen sisältyy. Seuratuin osakeindeksi on S&P 500 -indeksi, joka sisältää 500 markkina-arvoltaan suurta yhdysvaltalaisista yhtiötä. (Heikkilä 2019b.)

3.5 Raaka-aineet

Raaka-ainesijoittaminen on vähemmän tunnettu sijoitusmuoto, mutta sen suosio on kasvussa. Suosituimpia raaka-ainesijoituksia ovat kulta, kupari, maakaasu ja öljy. Muita mahdollisia sijoituskohteita ovat esimerkiksi rautamalmi, kahvi ja vehnä. Raaka-aineisiin voi sijoittaa muun muassa ETF:ien ja johdannaisten kautta. Johdannaiset ovat edellä mainituista suosituimpia sijoitustapoja raaka-ainesijoittajien keskuudessa. (Laakso.)

Raaka-ainesijoitus toimii sijoitussalkkua hajauttavana tekijänä. Merkittävä etu raaka-ainesijoittamisessa on sen tuoma inflaatio suoja, jolloin sijoittajalla on mahdollisuus hyötyä inflaatiota seuraavasta kuluttajahintojen noususta. Eri raaka-aineisiin kohdistuvat trendit voivat tuoda sijoittajalle merkittäviä tuottoja: esimerkiksi litiumin hinta on kohonnut sähköautojen yleistymisen

myötä. Raaka-ainesijoittajan asiantuntemus ja kokemus alalta on hyödyksi, sillä sen ansiosta sijoittaja ymmärtää sijoituskohteidensa hinnanmuodostuksen syy-seuraussuhteet. (Laakso.)

3.6 Muut

Muita tärkeitä sijoitusmuotoja ovat asunto- ja metsäsijoitukset. Asuntosijoittaminen on suhteellisen turvallinen sijoitusmuoto, ja siinä on pienet riskit. Asuntosijoitus takaa tasaisen tuoton, eikä esimerkiksi tilapäinen hintojen lasku vaikuta tuottoon. Aivan kuten asuntosijoituksissa, myös metsäsijoituksissa on tasainen tuotto. Metsäsijoituksella on riskiä hajauttava vaikutus sijoitussalkussa, sillä sen tuotto ei seuraa yleistä talouskehitystä. (Huuskonen 2015; OP.)

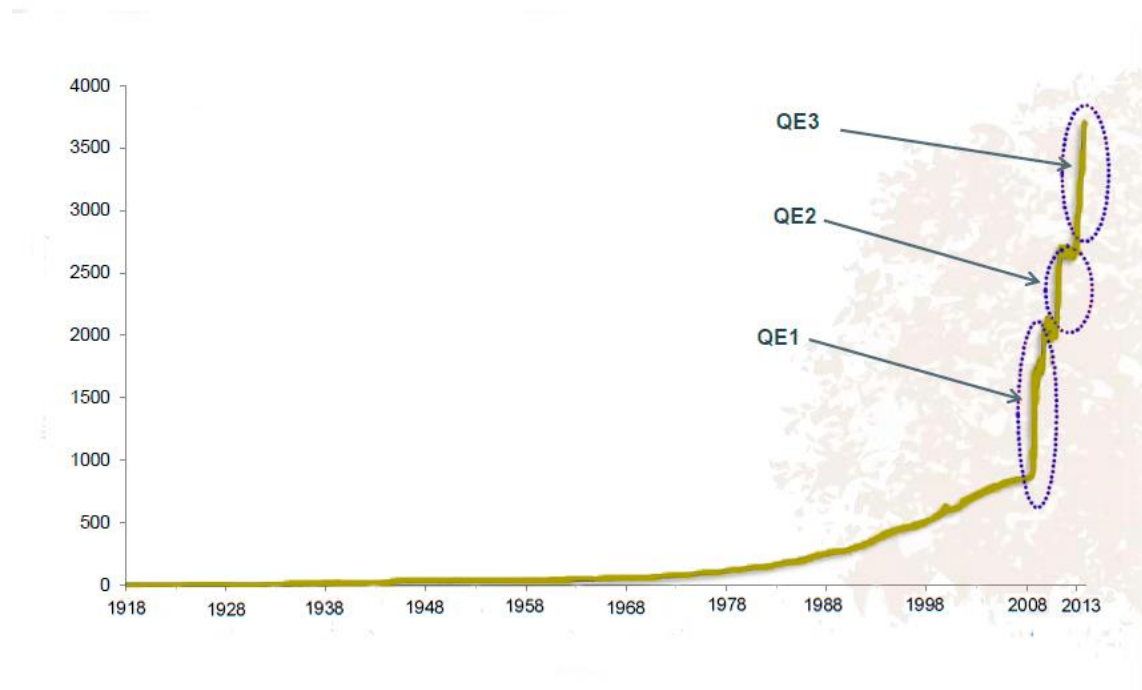
Mainittakoon vielä lopuksi pankkitalletukset, joista ei oikeastaan voi edes puhua sijoituskohteena, vaan ne toimivat enemmänkin rahojen säilytyspaikkana. Pankkitalletus on suhteellisen turvallinen tapa säilyttää rahaa, mutta tuottoa sillä ei juurikaan kerry. Pankkitilille kertyneet rahat ovat usein hyvä alkupääoma sijoittamiseen. (Alexandria 2019.)

4 RAHAJÄRJESTELMÄT

Rahan luonne on muuttunut pitkin historiaa, ja nykypäivänä rahan ei enää tarvitse olla konkreettinen asia, vaan se voi olla myös digitaalisessa muodossa, kuten bitcoinit. Rahalla on kolme eri käyttötarkoitusta: se toimii vaihdon välineenä, jonka arvoon luotetaan. Lisäksi raha toimii arvon säilyttäjänä sekä laskentayksikkönä, jonka avulla tuotteita voidaan hinnoitella. (Euroopan keskuspankki 2017.) Tässä luvussa käymme läpi rahan luonteenpiirteet sekä rahajärjestelmät.

4.1 Raha

Rahan neljä luonteenpiirrettä ymmärtämällä voi hahmottaa sen käyttäytymistä paremmin. Ensimmäinen luonteenpiirre on, että rahaa pitää luoda aina lisää. Kaikki liikkeellä oleva raha on velkaa, ja velka kasvaa korkoa. Tämä johtaa siihen, että velkamäärä on suurempi kuin olemassa olevan rahan määrä. Keskuspankit pyrkivät korjaamaan tilannetta määrällisellä elvytyksellä eli luomalla lisää rahaa. Sen seurauksena syntyy kuitenkin kierre, jossa velan määrä vain kasvaa. Uusi raha laitetaan velkana liikkeelle, ja korolle alkaa kasvaa korkoa. Rahan määrä kasvaa eksponentiaalisesti, ja rahaa tulee maailmaan liikaa liian nopealla tahdilla. Näin on käynyt historian aikana useasti esimerkiksi USA:n dollarille. (KultaEeva 2015.) Seuraavassa kuvaajassa on esitetty USA:n dollareiden määrän kehitys noin 100 vuoden aikana.

KUVA 2. USA:n dollareiden määrän kehitys (mukaillen Durden 2014)

Rahan toinen luonteenpiirre on, että se menettää arvoaan ensin hitaasti ja sitten nopeasti. Keskuspankkien tavoitteena on heikentää rahan arvoa kaksi prosenttia vuodessa. Tässä voidaan onnistua tilanteessa, jolloin rahan määrä kasvaa riittävän hitaasti. Mikäli rahaa luodaan liian paljon ja liian nopeasti, tässä on vaikea onnistua. Kun rahan määrä kasvaa eksponentiaalisesti, seurauksena myös rahan arvo lähtee voimakkaaseen laskuun. Tämän myötä hintataso ja elinkustannukset nousevat. Näin on käynyt viimeisen 115 vuoden aikana 49 maan valuutalle. (KultaEeva 2015.) Seuraavassa kuvaajassa on esitetty Zimbabwen dollarin arvon heikentyminen eli inflaatio aikaväliltä 8/2015–10/2017

KUVA 3. Zimbabwen dollarin inflaatio (mukaillen Hanke 2017)

Rahan kolmas luonteenpiirre on, että se antaa parhaan arvonsa ensimmäisille omistajilleen eli keskuspankeille. Liikkeelle lähtiessään raha ei jakaudu tasaisesti markkinoille, ja se menettää arvoaan tavoittaessaan maailmantalouden. Viimeisimmät rahamassan omistajat eli tavalliset ihmiset saavat rahan vähiten arvokkaana. Jakautuessaan eri omaisuuslajeihin raha nostaa siellä hintatasoa, ja viimeiset omistajat kokevat hintatason nousevan ennen kuin raha edes saavuttaa heidät. (KultaEeva 2015.)

Rahan neljäs luonteenpiirre on, että se vaihtaa luonnettaan aina välillä. Edellä mainittujen luonteenpiirteiden jatkumo ei voi olla ikuinen, vaan rahajärjestelmät ovat syklisiä. Uusia rahajärjestelmiä on luotu historian aikana useasti, mistä kerromme seuraavassa luvussa lisää. (KultaEeva 2015.)

4.2 Rahajärjestelmät

Nykyinen velkavetoinen paperirahajärjestelmä on kestänyt noin 45 vuotta. Tässä rahajärjestelmässä ei ole olemassa rahan arvoa takaavaa omaisuutta, kuten esimerkiksi kulta edeltävässä Bretton Woods -järjestelmässä. Bretton Woods -järjestelmä ajettiin alas vuosina 1971–1973.

Rahajärjestelmät ovat syklisiä, ja yleensä syklin pituus on noin 30–40 vuotta. 150 vuoden aikana rahajärjestelmä on muuttunut jo viisi kertaa. Nykyinen rahajärjestelmä on ollut käytössä jo poikkeuksellisen pitkään, ja huomioiden rahan luomisen tahdin, muutoksia on odotettavissa lähitulevaisuudessa. (KultaEeva 2015.)

Syklisen vaihdoskohdat ovat suuria varallisuuden siirtymähetkiä. Näissä tilanteissa rahan arvo heikkenee huomattavasti, jolloin kullan arvo vastaavasti nousee. Edellisessä syklisen vaihdoskohdassa kullan arvo nousi 40 kuukauden aikana 850 prosenttia ja vaurastutti nopeasti omistajansa. Tällä hetkellä rahajärjestelmä on hyvin epävakaa ja muutoksia on tulossa, minkä vuoksi kultasijoitus kannattaa tehdä nyt. (KultaEeva 2015.)

5 KULTAAN SIJOITTAMISEN MUODOT

Kulta on tällä hetkellä harvinainen sijoituskohte, mutta sillä on arvometalleista isoimmat ja tärkeimmät markkinat. (Hikipää 2019). Kultaan voi sijoittaa monella eri tavalla. Tässä luvussa kerromme kultaan sijoittamisen muodoista ja niiden hyvistä ja huonoista puolista.

5.1 Fyysinen kulta

Fyysinen kulta on kultasijoittamisen muodoista yksinkertaisin. Fyysistä kultaa voi ostaa esimerkiksi kultaharkkojen tai -kolikoiden muodossa useilta eri yhtiöiltä. Kullan fyysinen omistaminen tuo mukanaan turvan ja vakauden tunnetta, koska kullan voi nähdä ja tuntea ja arvo on itse metallissa, toisin kuin muissa kultasijoittamisen muodoissa. Fyysinen kulta on ainoa kultasijoittamisen muoto, joka säilyttää arvonsa varmasti taloustilanteen vaihteluista huolimatta. (Hikipää 2019; Laakso 2019.)

Vaikka fyysinen kulta on hyvin suosittu tapa sijoittamisessa, siihen liittyy myös ongelmia. Yksi ongelma liittyy kullan säilyttämiseen: missä kultaa kannattaa säilyttää, jotta se on varmasti turvassa. Tallelokerot ja kassakaapit ovat hyviä säilytyspaikkoja, mutta omalla vastuulla kullan voi säilyttää myös kotona. Toinen fyysiseen kultaan liittyvä ongelma on sen osto- ja myyntihintojen välinen korkea erotus eli spread. Lisäksi omat haasteensa tuovat vakuutuselliset sekä verotukselliset kysymykset. (Hikipää 2019; Jalonom Oy 2017; Laakso 2019.)

5.2 ETF:t

ETF:t ovat pörssinoteerattuja rahastoja. Ne ovat kustannustehokas tapa omistaa paperikultaa, ja niiden osto ja myynti tapahtuu pörsseissä. Fyysiseen kultaan verrattuna ETF:t ovat turvallinen tapa sijoittaa kultaan, koska kullan säilytykseen liittyviä turvallisuusongelmia ei ole. ETF:t ovat edullinen sijoitusmuoto, sillä niiden spreadit ja hallinnointipalkkiot ovat yleensä matalat. Yhtenä hyvänä puolena pidetään myös sitä, että hinnoittelu on avointa ja lähellä kullan todellista hintaa. ETF:iin sijoittaja ei kuitenkaan saa kultaa fyysisessä muodossa, mikä voi herättää epävarmuuden tunnetta. (Laakso 2019; Dhawan 2019.)

Osa ETF:stä on taattu ja osa takaamattomia. Jos ETF:ää hallinnoiva yhtiö on sitoutunut ostamaan ja myymään fyysistä kultaa rahaston nimiin riippuen rahaston kysynnästä, on ETF taattu. Takaamattomilla eli synteettisillä rahastoilla tuotot perustuvat johdannaisiin. Kansainvälisellä tasolla taatut rahastot ovat suosituimpia kuin takaamattomat rahastot. Tunnetuin ja samalla myös maailman vaihdetuin kulta-ETF on tällä hetkellä yhdysvaltalainen SPDR Gold Shares (GLD). (Laakso 2019.)

5.3 Johdannaiset

Erilaisia johdannaisia ovat optiot, futuurit ja swapit. Johdannaiset ovat sopimusperusteisia rahoitusinstrumentteja, joiden arvo perustuu jonkin toisen arvopaperin arvoon. Johdannaiset soveltuvat parhaiten jo hieman osaavimmille sijoittajille, koska niihin liittyvä hinnan määräytyminen ja riskien arviointi vaativat sijoittajalta laajaa tietämystä aiheesta. Johdannaisia voi ostaa ja myydä oman arvo-osuustilin kautta kätevästi pienillä kustannuksilla. Yksityissijoittajien kannalta helpoin vaihtoehto on sijoittaa niin sanottuihin viputuotteisiin, eli esimerkiksi minifutuureihin ja Bull & Bear -sertifikaatteihin. (Hikipää 2019; Laakso 2019; Sijoittaja a.)

Vaikka johdannaisiin sijoittamisessa on riskinsä, niillä on myös mahdollisuus saada huomattavaa tuottoa. Johdannaisiin liittyy aina vastapuoliriski, eli sijoituksen arvo riippuu siitä, onko toinen osapuoli halukas tai kyvykäs pitämään sopimuksen puoleltaan. Johdannaisten kautta on myyty sama kultamäärä useita kertoja, joten osa johdannaissopimuksista on katteettomia. Kun markkinoilla vallitsevat normaalit olosuhteet, johdannaiset toimivat hyvin. Luottamuksen häviössä markkinoilta vastapuoliriski suurenee, jolloin sijoittajat pyrkivät korvaamaan johdannaiset fyysisellä kullalla. (Hikipää 2019; Laakso 2019.)

5.4 Osakkeet

Myös osakkeiden kautta voi sijoittaa kultaan. Pörsseihin on listattuna eri kultakaivosyhtiöiden osakkeita. Kullan osakesijoittamiseen liittyvät tavanomaiset osakesijoittamisen riskit. Osakkeen valinta edellyttää huolellista pohjatyötä. Rungas kullantuotanto ja varaston kasvu voivat olla merkkejä kannattavasta osakesijoituskohteesta. (Sijoitustieto 2015b.)

Sijoittaessa kultakaivosyhtiöiden osakkeisiin tulee arvioida yhtiön eri osa-alueita monipuolisesti. Tunnuslukuja tarkasteltaessa yhtiöllä tulisi olla vahva tase ja kevyt velkataakka. Lisäksi yhtiön tuotantokustannusten tulisi olla matalia verrattuna toimialan muihin yhtiöihin, ja myös johdon osaaminen on merkittävässä asemassa. On myös tärkeää huomioida yhtiön ja toimialan tulevaisuudennäkymät sekä yhtiön luotettavuus. (Tikkala 2014.)

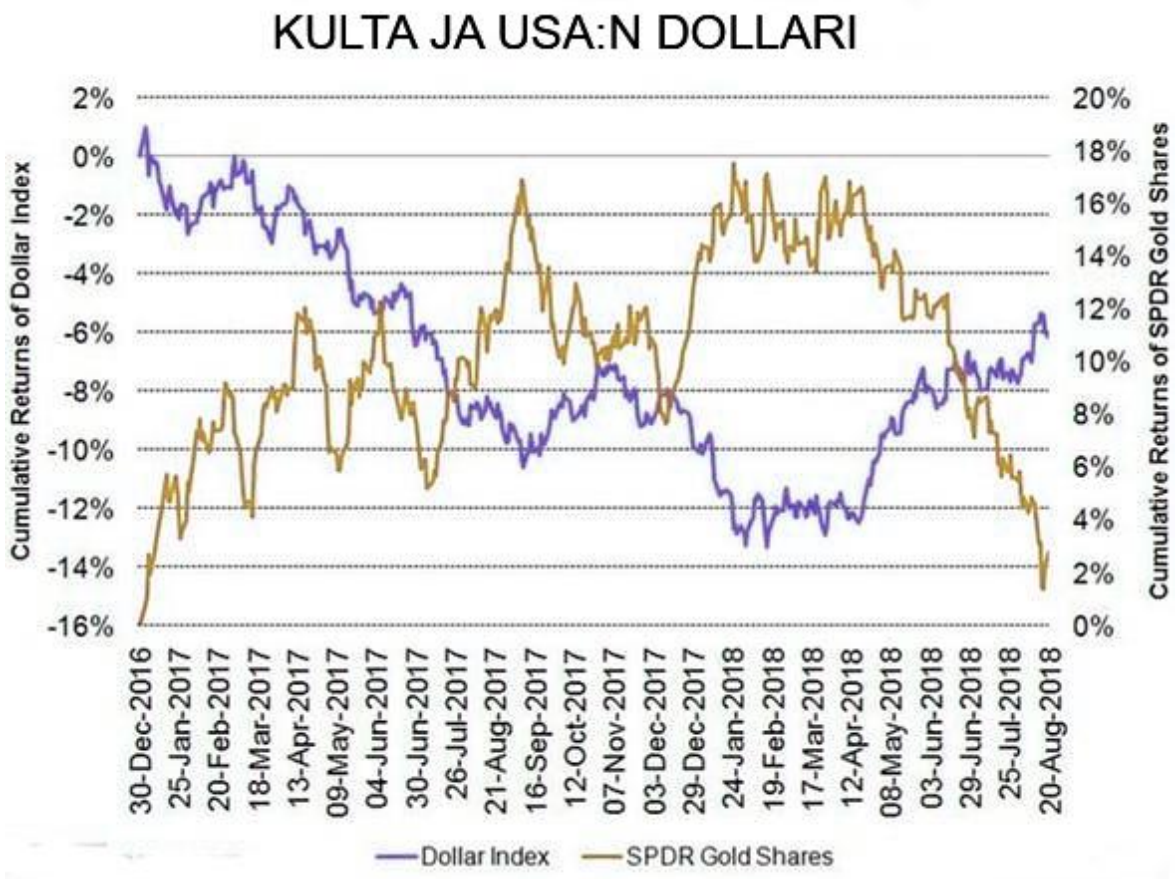
6 KULTAAN SIJOITTAMISEN OMINAISPIIRTEET

Kultaa pidetään usein sijoitussalkun riskejä pienentävänä sijoituksena, koska kulta säilyttää arvonsa myös epävarmoina aikoina. Avainasemassa kultasijoitusta tehdessä on oikea ajoitus. (Erkkilä 2017.) Tässä luvussa käytämme päälähteenämme kultasijoittaja Ilkka Hikipään haastattelua. Keskitymme yleisesti kultaan sijoituskohteena, turvasatama-ajatteluun sekä kultasijoittamisen tulevaisuudennäkymiin.

6.1 Kulta sijoituskohteena

Kulta on yksi vanhimmista sijoitustavoista. Kulta toimii usein vain arvonsäilyttäjänä ja sijoitussalkkua tasapainottavana ja suojaavana sijoituksena eikä se tarjoa jatkuvia tuottoja, kuten osinkoja. Se on sijoituskohde, joka voi parhaimmillaan tarjota valtavan tuottomahdollisuuden. (Hikipää 2019; Sijoitustieto 2015b.)

Kulta on valuuttojen lähellä oleva omaisuuslaji, joka vetää koko arvometallisijoittamisen markkinoita. Kullan asema sijoitusmarkkinoilla kuitenkin vaihtelee taloustilanteen mukaan. Kulta on ollut yksi rahan muoto jo tuhansia vuosia. Koska kulta on rahaa, se on sidoksissa rahajärjestelmän sykleihin ja kullakin hetkellä vallitsevaan rahajärjestelmään. Ajoittain kulta on korostuneesti rahajärjestelmän perustana, jolloin sen monetaarinen merkitys on korkeimmillaan. Vastaavasti aikoina, jolloin ei olla kultakantaisessa järjestelmässä, sen merkitys erkaantuu rahajärjestelmästä. Kulta on vastapari muille valuutoille, eli sillä on päinvastaiset luonteenpiirteet kuin tavallisilla paperivaluutoilla. Kultaan sijoittaessa kannattaakin olla kiinnostunut myös muista valuutoista, sillä kun valuuttojen, kuten dollareiden, arvo heikkenee, kullan arvo nousee ja vastaavasti toisin päin. Perehtymällä valuuttoihin ja rahajärjestelmiin sijoittaja oppii ymmärtämään kullan käyttäytymistä ja hinnan liikkeitä, jolloin on helpompi tehdä päätöksiä siitä, milloin ja missä muodossa sijoittaa kultaan. (Hikipää 2019.) Seuraavasta kuvasta ilmenee USA:n dollarin ja kullan välinen käyttäytyminen aikavälillä 12/2016–8/2018.

KUVA 4. Kulta ja USA:n dollari (mukaillen Garg 2018)

Kultasijoittamisessa on omat haasteensa kuten muissakin sijoitusmuodoissa. Fyysiseen kultaan sijoitettaessa suurin haaste on kullan turvallinen säilytys, ja Ilkka Hikipää kertoikin asiakkaidensa olevan epätietoisia kullan säilytystavoista. Säilytyksessä kannattaa huomioida henkilökohtainen turvallisuusnäkökulma, jolloin yksi ratkaisu on luovuttaa kulta kolmannen osapuolen haltuun. Muihin kultasijoittamisen muotoihin liittyvät niille ominaiset haasteet, kuten vastapuoliriski. Merkittävä haaste on tehdä kultasijoitus oikeaan aikaan, ja se vaatiikin laajaa perehtyneisyyttä kultasijoittamisen ominaispiirteisiin. (Hikipää 2019; Jalonom Oy 2017.)

6.2 Turvasatama-ajattelu

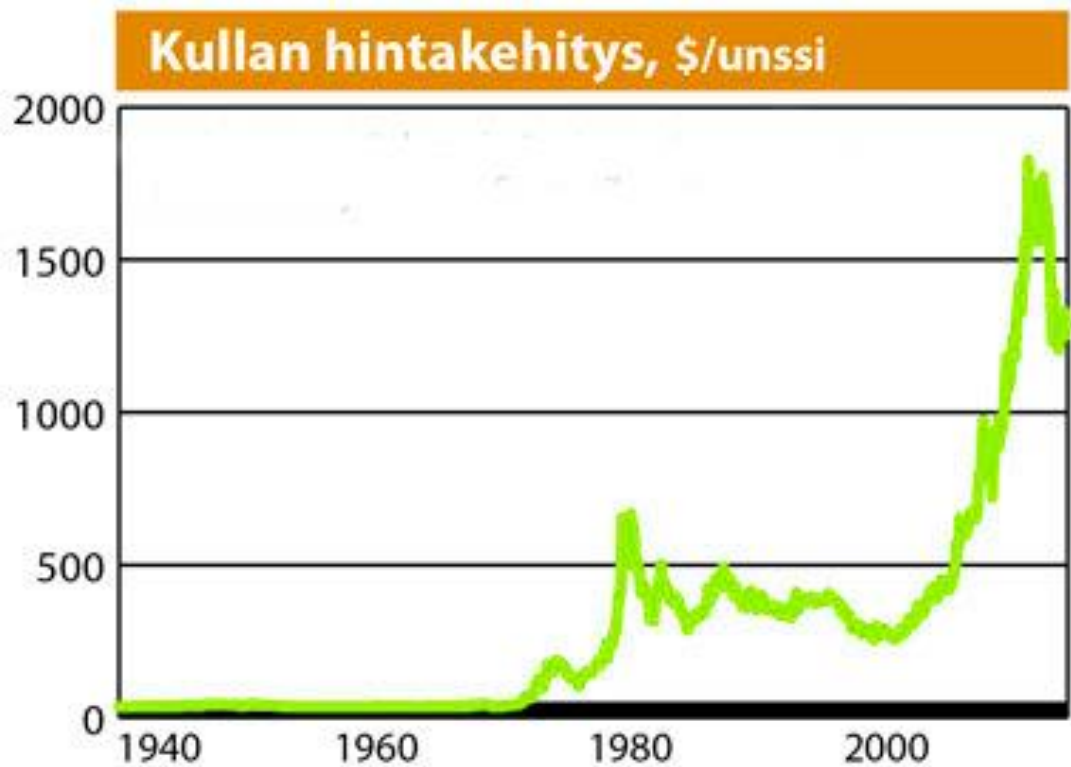
Kullasta puhuttaessa turvasatama-ajattelulla tarkoitetaan, että kultaa pidetään taloudellisena suojana pahinta mahdollista vastaan. Kultasijoitus kannattaisi aina tehdä hyvinä aikoina, eli

silloin, kun taloustilanne on hyvä ja kullan hinta on normaalilla tasolla. Jos taloudessa tulee huonoja aikoja, eli esimerkiksi finanssikriisi tai kansainvälinen taantuma, kulta pärjää niinä aikoina yleensä hyvin. Kulta on erittäin vakaa sijoituskohte ja säilyttää arvonsa myös talouden kriisitilanteissa, minkä vuoksi se on saanut niin sanotun turvasatamastatuksen. On kuitenkin tärkeää huomata, että esimerkiksi talouskriisin syntyessä nimenomaan fyysinen kulta toimii niin sanottuna turvasatamana, koska se on käden ulottuvilla eikä menetä arvoaan. Sen sijaan esimerkiksi johdannaiset ovat paperikultaa, jonka arvo voi talouskriisissä lähteä pahimmassa tapauksessa laskuun. (Hikipää 2019; Laakso 2019.)

Kultasijoittamisessa ajoituksen ennakointi on todella merkittävässä asemassa. Kannattavin ajankohta kultasijoituksen tekemiseen on taloustilanteen ollessa vakaa ja kullan hinnan ollessa normaalilla tai hieman normaalia alemmalla tasolla. Mikäli kultasijoituksen tekee taloustilanteen ollessa epävakaa, kultasijoitus ei enää mahdollista parhaita hyötyjään. Kultasijoituksen hyödyt tulevatkin esiin nimenomaan silloin, kun taloudessa vallitsee epävarmuus. (Hikipää 2019.)

6.3 Hinnan kehitys

Kullan hintaa ohjaa kysynnän ja tarjonnan laki. Sen hinta on todella volatiili, mikä tarkoittaa, että se on vaihdellut voimakkaasti pitkin historiaa. Hinnan ennustettavuus pitkällä aikavälillä on haastavaa, sillä kullan hinta perustuu eräänlaiseen psykologiaan: määräävänä tekijänä toimivat ihmisten odotukset hinnan kehityksestä, eikä kullan hinta välitä kenenkään mielipiteistä. Maailmalla tapahtuvat asiat vaikuttavat kullan hintaan. Esimerkiksi 2000-luvun alkupuolella tapahtuneet terrori-iskut käänsivät kullan hinnan nousuun. (Hikipää 2019; Lehto-Isokoski 2014.) Alla olevassa kuvaajassa on esitetty kullan hintakehitys aikavälillä 1940–2014.

KUVA 5. Kullan hintakehitys 1940–2014 (mukaillen Lehto-Isokoski 2014)

Viime kesänä kullan hinnassa tapahtui mielenkiintoinen liike, kun kesäkuun viimeinen hinta eli closing price ylitti 1 400 dollarin rajan. Tällöin kullan hinta ylitti useat tekniset vastustustasot. Kullan hinta on viiden vuoden ajan tehnyt sivuttaisliikettä, mutta kesäkuun hintakäyttäytyminen antoi vahvan signaalin siitä, että hinta voi olla kehittymässä vahvasti ylöspäin. Koska hintaheiluntaa on aina, kullan hinta tulee jossain vaiheessa kokeilemaan alempiakin tasoja. Tällä hetkellä näyttäisi kuitenkin siltä, että useiden vuosien nousutrendi kullan hinnassa on alkamassa. (Hikipää 2019.) Seuraavassa kuvaajassa näkyy kullan hinnan kehitys viimeisen puolen vuoden ajalta.

Kullan hinnan kehitys 2019

KUVA 6. Kullan hinnan kehitys 2019 (mukaillen Puumalainen 2019)

6.4 Tulevaisuudennäkymät

Tällä hetkellä on havaittavissa, että kulta on tekemässä paluuta rahajärjestelmään eli sen monetaarinen merkitys tulee korostumaan. Ennusteiden mukaan on odotettavissa muutoksia liittyen rahaan ja sen taustalla oleviin järjestelyihin, joihin kulta liittyy melko paljon. Yksi selkeä merkki kullan aseman muuttumisesta ovat keskuspankkien kultaostot. Ennen Subprime-kriisiä keskuspankit vain myivät kultaa noin 40 vuoden ajan, mutta kriisin jälkeen ne alkoivat ostaa valtavia määriä kultaa. Kullan aseman muuttumisesta kertoo myös valtioiden suhtautuminen kultavarantoihinsa: useat valtiot ovat alkaneet pohtia kultavarantojensa säilytystä uudelleen, ja tästä johtuen maailmalla on lähtenyt liikkeelle valtavat määrät kultaa. Valtiot haluavat nyt kotiuttaa kultavarantonsa omalle maaperälle. Toisen maailmansodan jälkeen tilanne oli päinvastainen. Valtiot hajauttivat kultavarantojansa riskienhallinnan nimissä turvallisten valtioiden, kuten liittolaistensa haltuun. Vain pieni osa kullasta haluttiin säilyttää omalla maaperällä, koska

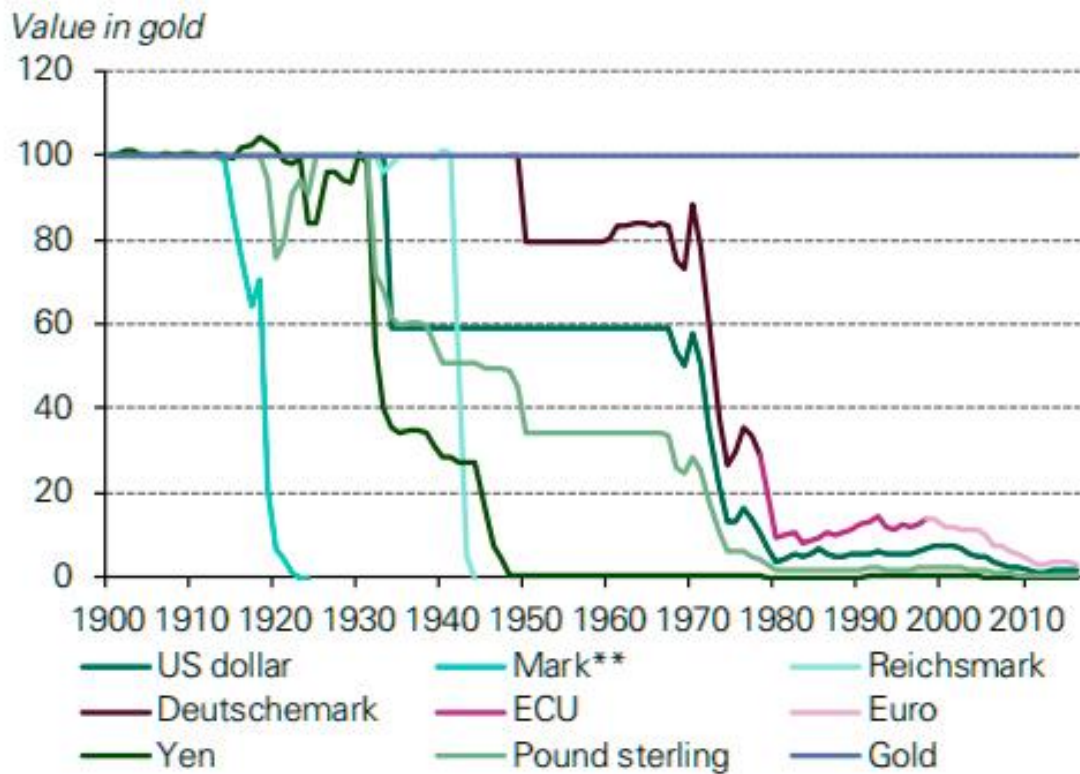
haluttiin varautua mahdolliseen uuteen miehitykseen tai muihin vastaaviin konflikteihin. Suomi on säilyttänyt kultaansa muun muassa Lontoossa. (Hikipää 2019.)

Kultamarkkinat ovat Suomen mittakaavassa melko pienet, mutta viime aikoina sijoittajien mielenkiinto kultaa kohtaan on lisääntynyt. Tällä hetkellä näyttäisi siltä, että kullalla on hyvät ajat edessä ja se saattaa olla tekemässä läpimurron. Kultasijoittamisessa rahajärjestelmän syklien vaihdoskohdat ovat parhaita vaurastumismahdollisuuksia, joten lähiaikoina kultasijoituksen tekeminen saattaa olla todella kannattavaa. (Hikipää 2019.)

7 VERTAILU MUIHIN SIOITUSMUOTOIHIN

Kulta on monin tavoin poikkeuksellinen sijoituskohde verrattuna muihin sijoitusmuotoihin. Kullalla on täysin erityinen luonne, ja se käyttäytyy aivan eri tavoin kuin esimerkiksi osakkeet. Kullan erityisasema perustuu myös siihen, että se on kytkettynä rahajärjestelmiin. Toisin kuin muut sijoitusmuodot, kulta ei välttämättä vaadi erityisosaamista sijoittajalta ja kultaa voi omistaa anonyymisti. Vastaavasti osakesijoittamiseen liittyy aina julkinen osakasluettelo, minkä vuoksi osakkeita ei voi omistaa anonyymisti. Erityisesti fyysinen kulta on helppo ja vaivaton sijoitus, koska se ei vaadi jatkuvia toimenpiteitä, kuten pörssikurssien seuranta. Toisaalta sijoittajan täytyy ymmärtää rahajärjestelmien ja kultasijoittamisen yhteys saadakseen sijoituksesta parhaan hyödyn.

Kulta on hyvä sijoituskohde ajateltaessa pitkäaikaisen vaurauden säilyttämistä, ja se on myös vaivattomasti luovutettavissa eteenpäin esimerkiksi perillisille. Kulta on erittäin haluttua, joten se on helposti ja nopeasti myytävissä. Kullan erityispiirre verrattuna muihin sijoitusmuotoihin on sen saama turvasatamastatus. Kulta on sijoitussalkkua tasapainottava ja suojaava sijoitus, joka pärjää kriisiaikoinakin hyvin eivätkä esimerkiksi finanssikriisit horjuta sen asemaa. Kulta on yksi rahan muoto, ja kultasijoitus voikin tarjota poikkeuksellisen vaurastumismahdollisuuden rahajärjestelmän syklien vaihdoskohdissa. Seuraavassa kuvassa näkyy, kuinka kulta on säilyttänyt ostovoimansa pitkällä aikavälillä verrattuna muihin valuuttoihin.

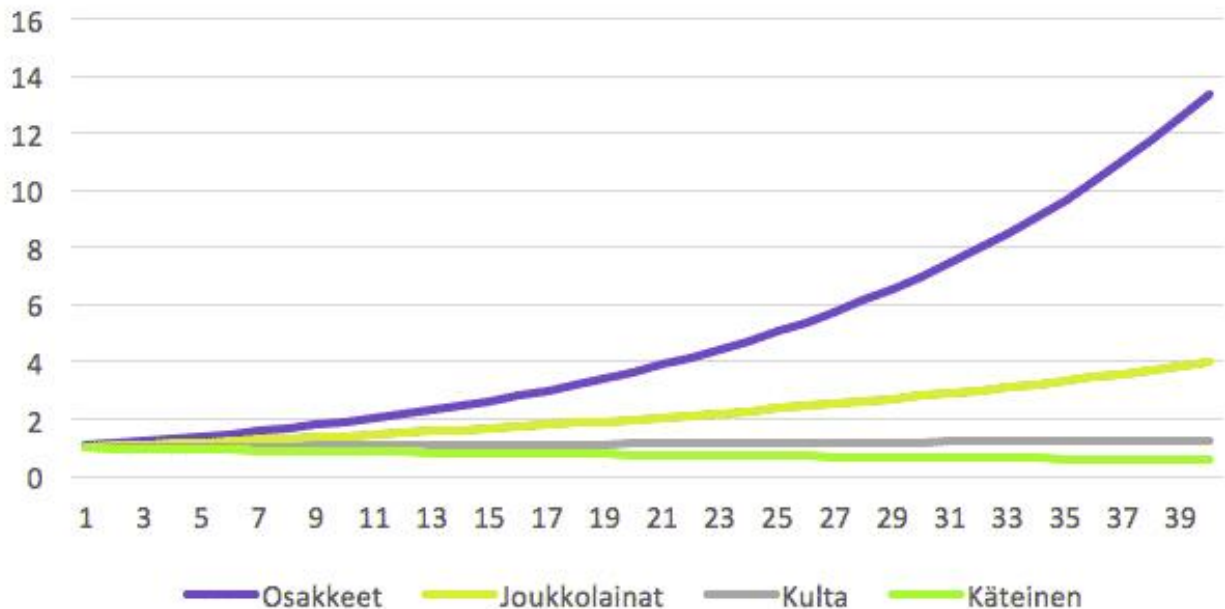

KUVA 7. Kullan ja muiden valuuttojen ostovoima (mukaillen Jalonom 2017)

Kultasijoittamisen muodot ovat keskenään hyvin erilaisia, ja niiden riskit ja tuotto-odotukset poikkeavat toisistaan paljon. Fyysinen kulta toimii yleensä vain arvonsäilyttäjänä, mutta esimerkiksi kultarahastoihin sijoittamalla on mahdollisuus saada jatkuvia tuottoja. Fyysisen kullan omistamisessa ei synny kuluja oikeastaan muusta kuin mahdollisesta säilytyksestä kolmannen osapuolen haltuun, mutta muissa kultasijoittamisen muodoissa kuluja syntyy esimerkiksi hallinnointipalkkioista. Esimerkiksi kultajohdannaisiin ja ETF:iin liittyy aina vastapuoliriski, ja ne ovat muutoinkin kytköksissä taloustilanteen vaihteluihin. Vastaavasti fyysisellä kullalla ei ole vastapuoliriskiä eivätkä taloudessa tapahtuvat muutokset horjuta sen asemaa.

Muihin sijoitusmuotoihin verrattuna fyysinen kulta on vakaa ja riippumaton talousolosuhteiden muutoksista, kun taas osake- ja rahastosijoittaminen ovat alttiita riskeille, joita maailmantalouden muutokset aiheuttavat. Pahimmassa tapauksessa sijoitus voi jopa menettää arvonsa kokonaan. Kulta on usein arvonsäilyttäjä, jonka tarkoituksena ei ole tuottaa jatkuvasti vaan suojata sijoitussalkkua. Vastaavasti esimerkiksi osakkeet ja rahastot tarjoavat tuottomahdollisuuden osinkojen ja korkojen muodossa, minkä vuoksi jatkuviin suuriin tuottoihin pyrkivän sijoitta-

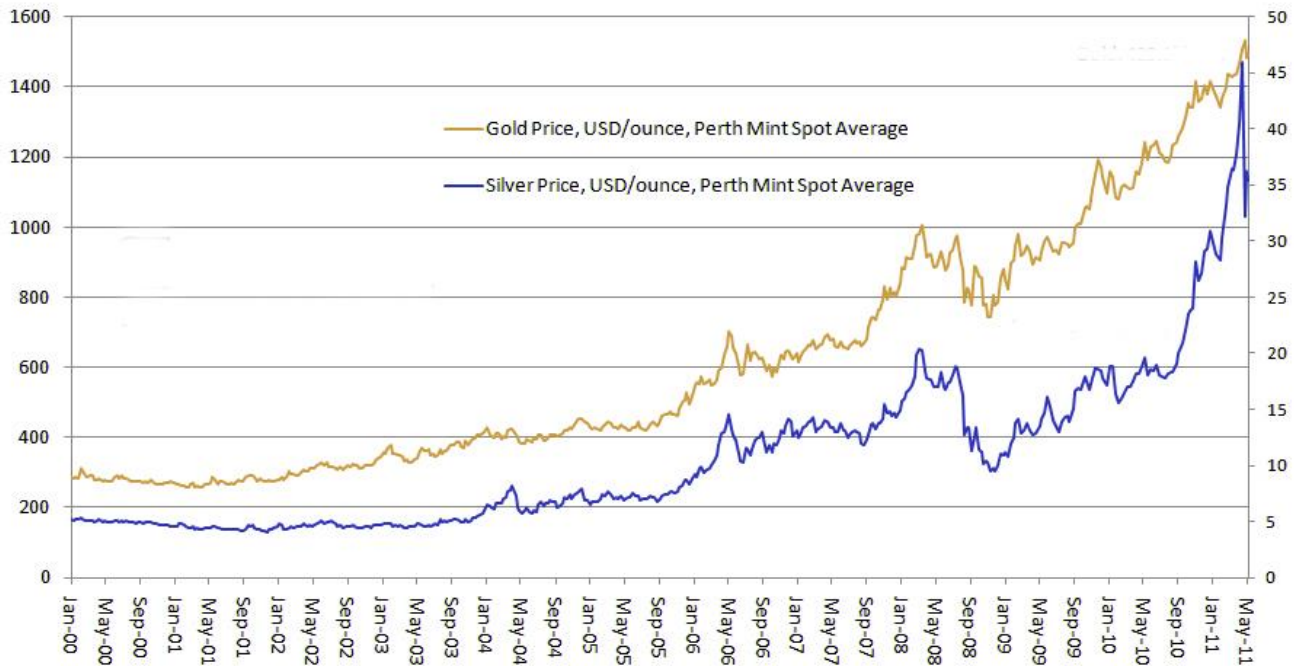
jan kannattaa sijoittaa ennemmin esimerkiksi osakkeisiin kuin kultaan. Fyysinen kulta ei mahdollista samanlaista tuottomahdollisuutta kuin muut sijoitusmuodot, mutta vastaavasti se ei vaadi sijoittajaltaan aktiivista seuranta ja toimenpiteitä. Alla olevasta kuvasta ilmenee osakkeiden, joukkolainojen, kullan ja käteisen historiallinen tuotto.

KUVA 8. Eri omaisuuslajien historiallinen tuotto (mukaillen Blomster 2017)

Muihin raaka-aineisiin verrattuna kulta on arvokkainta, ja sen ulkonäkö on kiehtonut ihmiskuntaa pitkin historiaa. Fyysisen kullan arvo säilyy, sillä sen arvokkuus perustuu itse metalliin. Kulta säilyy olosuhteista riippumatta: se ei pala, ruostu tai värjäydy eli sitä ei voi tuhota. Kullan arvo perustuu myös sen rajalliseen määrään. Sijoituskullan myyminen on arvonlisäverotonta toimintaa, toisin kuin muiden arvometallien, kuten hopean myyminen. Raaka-ainesijoittamisessa trendit vaikuttavat sijoituskohteiden kysyntään ja sitä kautta hintaan, mutta kulta ei ole riippuvainen trendeistä vaan säilyttää arvonsa aina. Kullan hinta korkeampi on korkeampi kuin muiden arvometallien, mutta niiden hinnat kulkevat yleensä samassa linjassa, kuten seuraava kuva osoittaa.

KULLAN JA HOPEAN HINTAKEHITYS

KUVA 9. Kullan ja hopean hintakehitys (mukailten Swift Economics 2011)

Metsä- ja asuntosijoituksiin verrattuna kulta on vaivaton ja edullinen sijoituskohde, sillä siihen ei liity esimerkiksi huolto- ja ylläpitokustannuksia. Metsäsijoittamisessa lisäkustannuksia voi syntyä muun muassa metsän harvennuksesta ja ojituksesta. Asuntosijoittamisessa kuluja syntyy hoito- ja rahoitusvastikkeista ja mahdollisesta remontoinnista. Mikäli kulta on turvallisesti säilytetty, siihen eivät vaikuta mitkään ulkoiset uhkatekijät. Metsä- ja asuntosijoituksiin liittyviä uhkatekijöitä ovat esimerkiksi metsäpalot, vesivahingot ja ilkkivalta. Kultasijoitus ei kuitenkaan tarjoa varsinaisia tuottoja, kun taas metsä- ja asuntosijoituksista saa yleensä tasaisen tuoton.

8 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Opinnäytetyömme tavoitteena oli selvittää, millainen kulta on sijoituskohteena ja millaisten sijoitusmuotojen kautta siihen voi sijoittaa. Lisäksi halusimme selvittää, millainen rooli kullalla on rahajärjestelmissä ja miten maailmantalouden tapahtumat vaikuttavat kullan asemaan sijoitusmarkkinoilla. Korostimme työssämme erityisesti fyysistä kultaa sijoitusmuotona, koska se on kultasijoittamisen muodoista yksinkertaisin ja mielestämme paras vaihtoehto.

Kulta on sijoituskohteena vakaa ja turvallinen. Se säilyttää arvonsa aina ja sillä on sijoitussalkkua tasapainottava ja suojaava vaikutus. Kullan asemaan sijoitusmarkkinoilla eivät vaikuta talouden kriisitilanteet, minkä vuoksi kulta on saanut niin sanotun turvasatamastatuksen. Kultasijoittamiseen liittyy kuitenkin riskejä. Fyysisen kullan osalta merkittävin riski liittyy säilytykseen, mutta kullan voi halutessaan luovuttaa kolmannen osapuolen haltuun varmistaakseen turvallisen ja asianmukaisen säilytyksen. Kultajohdannaisiin ja ETF:iin liittyy vastapuoliriski, minkä lisäksi epävarmuutta voi aiheuttaa se, ettei kulta ole fyysisessä muodossa.

Kulta on ollut yksi rahan muoto kautta aikojen ja se on vastapari kaikille muille valuutoille, joten se on sidoksissa rahajärjestelmän sykleihin. Ajoittain kulta on korostuneesti rahajärjestelmän perustana, jolloin sen monetaarinen merkitys on korkeimmillaan. Vastaavasti aikoina, jolloin ei olla kultakantaisessa järjestelmässä, kullan merkitys rahajärjestelmästä erkaantuu. Rahajärjestelmän syklien vaihdoskohdat ovat sijoittajalle parhaita vaurastumismahdollisuuksia, minkä vuoksi ajoituksen ennakointi on merkittävässä asemassa kultasijoitusta tehdessä. Tällä hetkellä näyttäisi siltä, että kullalla on hyvät ajat edessä ja se saattaa olla tekemässä läpimurron, joten kultasijoituksen tekeminen lähiaikoina saattaa olla kannattavaa.

Opinnäytetyön tekeminen oli kokonaisuudessaan antoisa ja miellyttävä kokemus. Aihetta valitessamme meillä oli useita mielenkiintoisia vaihtoehtoja. Sijoittaminen kiinnostaa meitä molempia, ja päädyimme valitsemaan kultasijoittamisen, koska se on etenkin Suomessa sijoitusmuotona melko harvinainen. Kultasijoittamisen suosio on tällä hetkellä kuitenkin kasvussa. Projektin aikana työmme sisältö on muuttunut sen etenemisen myötä jatkuvasti, ja työmme lopullinen sisältö poikkeaa merkittävästi alkuperäisestä suunnitelmastamme. Itse kirjoittaminen sujui pääpiirteittäin todella hyvin, ja yhteistyömme on ollut saumatonta koko prosessin ajan. Olemme

tyytyväisiä kirjalliseen ulosantiimme sekä työmme selkeään rakenteeseen ja loogiseen kokonaisuuteen. Työmme tekemisen myötä olemme saaneet yleistä tietoa sijoittamisesta ja rahajärjestelmän taustasta, minkä myötä meillä on paremmat valmiudet tehdä hyviä sijoituspäätöksiä. Olemme erittäin kiitollisia kultasijoittaja Ilkka Hikipäälle haastattelusta, sillä ammattilaisen näkökulma toi paljon lisäarvoa työllemme.

LÄHTEET

- Alexandria. 2019. Sijoittamisen alkeet, osa 2: Mihin sijoittaa? Saatavissa: <https://www.alexandria.fi/yritys/ajankohtaista/sijoittamisen-alkeet-osa-2-mihin-sijoittaa/>. Viitattu 6.8.2019.
- Blomster, H. 2017. Osakkeiden historiallinen tuotto – näin syntymävuotesi vaikuttaa sijoitus-tuottoihisi. Saatavissa: <https://www.salkunrakentaja.fi/2017/05/osakkeiden-historiallinen-tuotto/>. Viitattu 17.11.2019.
- Dhawan, S. 2019. Different ways to buy and invest in gold. Saatavissa: <https://economictimes.indiatimes.com/wealth/invest/different-ways-to-buy-and-invest-in-gold/articleshows/64568785.cms?from=mdr>. Viitattu 8.11.2019.
- Durden, T. 2014. Inflation Vs Deflation – The Ultimate Chartbook Of 'Monetary Tectonics'. Saatavissa: <https://www.zerohedge.com/news/2014-01-09/inflation-vs-deflation-%E2%80%93-ultimate-chartbook-monetary-tectonics>. Viitattu 7.11.2019.
- Elo, H. & Saarhelo, J. 2018. Osakesijoittajan maailmanvalloitus. Helsinki: Alma Talent.
- Erkkilä, J. 2017. Kulta on sijoituskohteena turvasatama – totta vai tarua? Saatavissa: <https://www.salkunrakentaja.fi/2017/04/kulta-turvasatama-sijoituskohteena/>. Viitattu 9.11.2019.
- Euroopan keskuspankki. 2017. Mitä on raha? Saatavissa: https://www.ecb.europa.eu/explainers/tell-me-more/html/what_is_money.fi.html. Viitattu 5.11.2019.
- Garg, A. 2018. Why the US Dollar Could Be Bullish for Gold in 2019. Saatavissa: <https://articles2.marketrealist.com/2018/12/why-the-us-dollar-could-be-bullish-for-gold-in-2019/>. Viitattu 10.11.2019.
- Hanke, S. 2017. Zimbabwe's Inflation Monitor: A Weekly Update. Saatavissa: <https://www.zerohedge.com/news/2017-11-03/zimbabwe%E2%80%93inflation-monitor-weekly-update>. Viitattu 7.11.2019.
- Heikinheimo, H. 2019. Miten valitsen parhaan rahaston? Saatavissa: <https://www.sijoittaja.fi/85668/miten-valitsen-parhaan-rahaston/>. Viitattu 4.8.2019.
- Heikkilä, T. 2019a. Mikä on indeksi ja miten siihen voi sijoittaa? Saatavissa: <https://www.sijoitustieto.fi/sijoitusartikkelit/joukkovelkakirjalainat-eli-bondit-sijoitusportfolion-osana>. Viitattu 5.8.2019.
- Heikkilä, T. 2019b. Indeksisijoittamisen harhakäsitykset ja riskit? Saatavissa: <https://www.sijoittaja.fi/63233/indeksisijoittamisen-harhakasitykset-ja-riskit/>. Viitattu 3.12.2019.
- Hikipää, I. 2019. Henkilökohtainen tiedonanto, puhelinkeskustelu. 9.9.2019.
- Hiltunen, V-P. 2018. Jättilä ja työpaikkaruokala 900 metrin syvyydessä – 240 miljoonan euron investoinnit Kittilän kultakaivoksella lähellä toteutumistaan. Saatavissa: <https://www.aamulehti.fi/a/200700242>. Viitattu 3.12.2019.

- Holger Hartmann Oy. 2015. Kullan tarina. Saatavissa: <https://www.holgerhartmann.fi/blogi/kullan-tarina>. Viitattu 10.6.2019.
- Huuskonen, H. 2015. Metsä sijoituskohteena. Saatavissa: <https://www.sijoittaja.fi/26571/metsa-sijoituskohteena/>. Viitattu 6.8.2019.
- Jalonom Oy. 2017. Miten sijoittaa kultaan. Saatavissa: <https://www.jalonom.com/raaka-aineisiin-kultaan-sijoittamisen-edut-haasteet/>. Viitattu 8.11.2019.
- Kaiva.fi. Metallimalmikaivokset ja metallinjalostus. Saatavissa: <https://kaiva.fi/kaivannaisala/kaivostoiminta/metallimalmikaivokset/>. Viitattu 11.6.2019.
- KultaEeva. 2015. Rahavalmennus. Saatavissa: <https://www.kultaeeva.fi/rahavalmennus>. Viitattu 7.11.2019.
- Kultamuseo. 2019. Suomen kultahistoria. Saatavissa: <https://www.kultamuseo.fi/l/kylpyhuoneremontti/>. Viitattu 10.6.2019.
- Kultanetti. 2017. Kullan ominaisuudet ja käyttö ennen ja nyt. Saatavissa: <https://kultanetti.fi/kulta-ominaisuudet-kaytto/>. Viitattu 10.6.2019.
- Laakso, S. 2019. Kuinka sijoittaa kultaan? Saatavissa: <https://www.lynxbroker.fi/sijoitusblogi/artikkelit/kuinka-sijoittaa-kultaan/>. Viitattu 8.11.2019.
- Laakso, S. Miten raaka-aineisiin voi sijoittaa? Saatavissa: <https://www.lynxbroker.fi/sijoitusblogi/artikkelit/miten-raaka-aineisiin-voi-sijoittaa/>. Viitattu 5.11.2019.
- Lehto-Isokoski, H. 2014. Sijoituskulta säihkyi arvaamattomasti. Saatavissa: <https://www.taloustaito.fi/Rahat/Sijoituskulta-saihkyi-arvaamattomasti/#dc10fe47>. Viitattu 9.11.2019.
- Nordea. 2019. Mitä ovat osakkeet? Saatavissa: <https://www.nordea.fi/henkiloasiakkaat/palvelumme/saastaminen-sijoittaminen/sijoittaminen/osakkeet.html>. Viitattu 2.8.2019.
- OP. Haaveissa asuntosijoittaminen? Saatavissa: <https://www.op.fi/henkiloasiakkaat/teemat/asuminen/haaveissa-asuntosijoittaminen>. Viitattu 6.8.2019.
- Piuhola, H. 2018. Kittilästä louhitaan kultaa pian 8000 kiloa vuodessa. Saatavissa: <https://kaiva.fi/kaivannaisala/kaivostoiminta/metallimalmikaivokset/>. Viitattu 11.6.2019.
- Puumalainen, M. 2019. Suomalaisiin iski kultakuume - huippulukemiin noussut kullan hinta kasvatti sijoitus- ja romukullan suosiota. Saatavissa: <https://ita-savo.fi/uutiset/talous/32d787ce-d60f-4ec9-94f7-0cb88f8a2e6d>. Viitattu 10.11.2019.
- Sijoittaja a. Johdannaiset. Saatavissa: <https://www.sijoittaja.fi/sijoittaminen/mihin-voi-sijoittaa/johdannaiset/>. Viitattu 8.11.2019.
- Sijoittaja b. Rahastot. Saatavissa: <https://www.sijoittaja.fi/sijoittaminen/mihin-voi-sijoittaa/rahastot/>. Viitattu 4.8.2019.

Sijoittaja c. Velkakirjat. Saatavissa: <https://www.sijoittaja.fi/sijoittaminen/mihin-voi-sijoittaa/velkakirjat/>. Viitattu 5.8.2019.

Sijoitustieto. 2015a. Joukkovelkakirjalainat eli bondit sijoitusportfolion osana. Saatavissa: <https://www.sijoitustieto.fi/sijoitusartikkelit/joukkovelkakirjalainat-eli-bondit-sijoitusportfolion-osana>. Viitattu 5.8.2019.

Sijoitustieto. 2015b. Kultaan sijoittaminen – Sijoitustieto listaa neljä tapaa. Saatavissa: <https://www.sijoitustieto.fi/sijoitusartikkelit/kultaan-sijoittaminen-sijoitustieto-listaa-nelja-tapaa>. Viitattu 8.11.2019.

Sijoitustieto. 2019. Aloita sijoittaminen. Saatavissa: <https://www.sijoitustieto.fi/sijoittaminen>. Viitattu 2.8.2019.

Sotkamo Silver AB. 2019. Tietoa kullasta. Saatavissa: <http://www.silver.fi/sivu/fi/exploration/gold/>. Viitattu 7.6.2019.

Suomen Kultaseppien Liitto ry. 2019. Raaka-aineet. Saatavissa: <https://www.suomenkultaseppienliitto.fi/korutietoa/raaka-aineet>. Viitattu 7.6.2019.

Swift Economics. 2011. Performance of Gold vs. Silver. Saatavissa: <https://swift-economics.wordpress.com/2011/05/14/performance-of-gold-vs-silver/>. Viitattu 15.11.2019.

Taloussanommat. 2015. Arvio: kulta ja timantit loppuvat 20 vuoden kuluttua. Saatavissa: <https://www.is.fi/taloussanommat/art-2000001870184.html>. Viitattu 11.6.2019.

Tekniikan maailma. 2017. Tutkijat paljastivat kullan alkuperään liittyneen arvoituksen – ”Kemiallinen tehdas rikastutti maankuorta”. Saatavissa: <https://tekniikanmaailma.fi/tutkijat-paljastivat-kullan-alkuperaan-liittyneen-arvoituksen-kemiallinen-tehdas-rikastutti-maankuorta/>. Viitattu 5.6.2019.

Tikkala, T. 2014. Kultakaivososakkeet puntarissa. Saatavissa: <https://blogi.nordnet.fi/kultakaivosyhtiot-puntarissa/>. Viitattu 3.12.2019.

Väkeväinen, H. 2018. Kulta – rakastettu ja vihattu, mutta aina arvossaan. Saatavissa: <https://www.salkunrakentaja.fi/2018/07/kulta-arvo/>. Viitattu 10.6.2019.

Wikimedia. 2019. File: Gold bullion bars.jpg. Saatavissa: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Gold_bullion_bars.jpg. Viitattu 17.12.2019.